

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА
БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавра

на тему:

**«Система стимулювання персоналу та підвищення
ефективності праці у підприємствах торгівлі»**

Виконав: студент 4 курсу, групи ПТБ-41

спеціальності 076 «Підприємництво,

торгівля та біржова діяльність»

Підгірний Артем Сергійович

Керівник: к.е.н., доцент Гавриш О.М.

Рецензент: к.е.н. Сазонова С.В.

Київ 2020

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

рівень освіти перший «Бакалавр»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності**

О. М. Гавриш

«10» березня 2020 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Підгірному Артему Сергійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Система стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі

керівник роботи Гавриш Оксана Миколаївна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «16» березня 2020 року № 81

2. Строк подання студентом роботи 25 травня 2020 року

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України; наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів; офіційні дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України; річні звіти та первинна документація ТОВ «Оттоман»; результати опитування та власних спостережень.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1. Теоретичні аспекти системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі
2. Аналітичне дослідження системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у ТОВ «Оттоман»
3. Шляхи удосконалення системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у ТОВ «Оттоман»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових графіків та таблиць): 16 рис., 20 табл.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Гавриш О.М. завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	17.03.2020р.	27.03.2020р.
2	Гавриш О.М. завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	27.03.2020р.	15.04.2020р.
3	Гавриш О.М. завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	15.04.2020р.	05.05.2020р.

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення тематики, вибір наукового керівника, уточнення теми	05.03.2020р.	Виконано
2	Розробка та складання плану дипломної роботи бакалавра	17.03.2020р.	Виконано
3	Підготовка 1 розділу	27.03.2020р.	Виконано
4	Підготовка 2 розділу	15.04.2020р.	Виконано
5	Підготовка 3 розділу	05.05.2020р.	Виконано
6	Висновки	07.05.2020р.	Виконано
7	Підготовка остаточного варіанту роботи	12.05.2020р.	Виконано
8	Подання роботи для перевірки на академічний плагіат	25.05.2020р.	Виконано
9	Написання відгуку науковим керівником	26.05.2020р.	Виконано
10	Зовнішня рецензія	26.05.2020р.	Виконано
11	Оформлення та представлення роботи на кафедрі та попередній захист	26.05.2020р.	Виконано
12	Підготовка доповіді, презентації та ілюстративного матеріалу	28.05.2020р.	Виконано
13	Захист дипломної роботи бакалавра	10.06.2020р.	Виконано

Студент _____

(підпис)

Підгірний А. С.

Керівник роботи _____

(підпис)

Гавриш О. М.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	9
1.1. Сутність, класифікація та структура персоналу підприємства	9
1.2. Форми та методи системи стимулювання персоналу	18
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ У ТОВ «ОТТОМАН»	37
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства	37
2.2. Аналіз якісного складу і плинності персоналу ТОВ «Оттоман»	48
2.3. Оцінка ефективності системи стимулювання персоналу у підприємстві	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ У ТОВ «ОТТОМАН»	67
3.1. Пропозиції щодо покращення системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємстві	67
3.2. Застосування та розвиток грейдингу як способу мотивації персоналу ТОВ «Оттоман»	78
3.3. Зарубіжний досвід мотивації працівників та можливості його адаптації до умов діяльності ТОВ «Оттоман»	88
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ефективне функціонування торговельних підприємств в умовах ринкової економіки перебуває у прямій залежності від забезпечення високої якості їх кадрового потенціалу та відповідності роботи з персоналом сучасним вимогам. Управління персоналом – одна з основних складових діяльності будь-якого підприємства, яка може виявитися тим критичним фактором, що визначає успіх або невдачу підприємства, а професіонал у сфері управління персоналом може стати дійсно лідером майбутнього. Тому вкладення в персонал виступають обов'язковою умовою ефективного господарювання і успішного розв'язання соціально-економічних проблем торговельних підприємств.

Підготовка компетентного персоналу, здатного до продуктивної роботи в ринкових умовах, його раціональне просторове й структурне розміщення залежить у першу чергу від ефективної системи стимулювання персоналу. Нинішня ж практика стимулювання персоналу не відповідає сучасним вимогам господарювання. Значна кількість керівників підприємств та фахівців кадрових служб мають недостатні професійні знання та вміння з питань управління персоналом. Персонал, як один з найважливіших стратегічних ресурсів, використовується не завжди раціонально. Відсутність належної уваги до розробки та реалізації ефективної кадрової політики, науково обґрунтованих форм і методів системи стимулювання персоналу негативно позначаються на результатах діяльності торговельних підприємств.

Теоретичні та практичні аспекти системи стимулювання персоналу розглянуто в працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як М. Армстронг, І. Бажан, Л. Балабанова, Т. Балановська, М. Виноградський, І. Ганза, О. Гоголя, А. Данилюк, Н. Драгнева, Г. Десслер, Г. Дудукало, А. Єгоршин, Й. Завадський, О. Замора, Л. Карташова, А. Кібанов, А. Колот, О. Крушельницька, Ю. Лелі, М. Мескон, Т. Мостенська, Ю. Одегов, Л. Пошелюжна, В. Савченко, К. Сімаков, І. Смирнова, Н. Тарнавська, А. Троян, Л. Федорняк, О. Хандій,

В. Храмов, Г. Шмідт, В. Щербак, Г. Щокін та ін.

Ознайомлення з опублікованими працями, присвяченими дослідженню теоретичних та практичних аспектів системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі, підтверджує актуальність вибраної теми дослідження.

Метою дипломної роботи є поглиблення теоретичних, методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі.

Завданнями дипломної роботи є:

- розкрити сутність, класифікацію та структуру персоналу підприємства;
- визначити форми та методи системи стимулювання персоналу;
- охарактеризувати методичні підходи до оцінки ефективності системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі;
- проаналізувати якісний склад і плинність персоналу ТОВ «Оттоман»;
- оцінити ефективність системи стимулювання персоналу у підприємстві;
- розробити пропозиції щодо покращення системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємстві;
- запропонувати шляхи підвищення мотивації персоналу у ТОВ «Оттоман» та використання зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є процеси стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у підприємствах торгівлі. Поглиблені дослідження здійснені на матеріалах ТОВ «Оттоман» Харківської області.

Методологія і методи дослідження. Методологічною основою бакалаврської роботи є комплексний підхід, діалектичний метод наукового пізнання, фундаментальні наукові праці та розробки вітчизняних і зарубіжних вчених у теорії стимулювання персоналу та підвищення ефективності праці у

підприємствах торгівлі. Для реалізації поставлених у бакалаврській роботі завдань було використано такі методи дослідження: дедукції – при побудові структури роботи в логічному взаємозв'язку і вивченні предмета загалом, єдності та взаємозалежності його окремих складових частин; індукції – при формуванні загальних висновків до проведеного дослідження; абстрактно-логічний та синтезу – при уточненні тлумачень категоріального інструментарію обраної теми дослідження; табличний та графічний – для аналізу та оцінки інформації; кореляційного аналізу – для визначення щільності, характеру зв'язку та залежності між факторами впливу та результативними показниками діяльності підприємства; анкетування – при визначенні рівня задоволення працівників підприємства виконання своєї роботи та інші методи дослідження економічних процесів і явищ.

Апробація результатів бакалаврської роботи. Основні положення, теоретичні та практичні розробки і наукові результати бакалаврської роботи апробовані на: I Міжнародній науково-практичній конференції «Підприємницька, торговельна, біржова діяльність: тенденції, проблеми та перспективи розвитку» (м. Київ, Державний університет телекомунікацій, 11 лютого 2020 р.).

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, офіційні дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, річні звіти та первинна документація ТОВ «Оттоман», результати опитування та власних спостережень.